

ประมวลพระราชดำริเกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการปลูกหญ้าแฝก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริ
ในวันที่ 22 และ 29 มิถุนายน 2534 ณ สวนจิตรลดา
และ ณ พระราชวังไกลกังวล มีใจความสรุปดังนี้

*“ให้ศึกษาทดลองการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลาย
ของดินในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมา
จากพระราชดำริและพื้นที่อื่นๆ ที่เหมาะสมอย่างกว้างขวาง...”*

กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการศึกษาการปลูกหญ้าแฝกเป็นแถวตาม
แนวระดับในระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในแปลงมันสำปะหลัง พบว่าสามารถลด
ปริมาณการสูญเสียดินให้เหลือเพียง 1.60 ตันต่อไร่ เมื่อเทียบกับการปลูก
มันสำปะหลัง โดยไม่ใช้หญ้าแฝกซึ่งมีการสูญเสียดิน 5.15 ตันต่อไร่ ลด
การสูญเสียดินได้ประมาณ 30 %

“การดำเนินการศึกษาทดลองการปลูกหญ้าแฝกให้พิจารณา
ลักษณะของภูมิประเทศ ซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะของพื้นที่ดังนี้

1) การปลูกหญ้าแฝกบนพื้นที่ภูเขาให้ปลูกหญ้าแฝกตามแนวขวาง
ของความลาดชันและในร่องน้ำของภูเขาเพื่อป้องกันการพังทลาย
ของหน้าดินและช่วยเก็บความชื้นในดินไว้ด้วย

2) การปลูกหญ้าแฝกบนพื้นที่ราบให้ดำเนินการในลักษณะดังนี้

- ปลูกโดยรอบแปลง
- ปลูกในแปลงๆละ 1 หรือ 2 แถว
- สำหรับแปลงพืชไร่ให้ปลูกตามร่องสลับกับพืชไร่”

กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการศึกษาระบบการปลูกพืชเพื่อการ
อนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ลาดชันสูงบนพื้นที่สูงใน
ภาคเหนือของประเทศไทย ดำเนินการตั้งแต่ปี 2530-2531 รวมระยะ
เวลา 10 ปี พบว่า ระบบการปลูกพืชโดยใช้แนวรั้วหญ้าแฝกเป็นมาตร
การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ปลูกข้าวไร่และข้าวโพด มีปริมาณการ
สูญเสียดินและน้ำน้อยกว่าระบบการปลูกพืชแบบไม่มีมาตรการอนุรักษ์
33 และ 16 %

